

گاهنامه شکوه واژه ها

موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی کیدان

معاونت دانشجویی و فرهنگی

سال دوم / شماره نهم / ۱۴۰۰/۰۴/۲۱

*ضرورت آینده پژوهی در موضوع هفته عفاف و حجاب

*اثر ماندگار

*علت نامگذاری هفته عفاف و حجاب

*معرفی کتاب

استان گیلان

گاهنامه شکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

سال : دوم

۱۴۰۰/۰۴/۲۱

شماره : نهم

ویژه نامه هفته عفاف و حجاب

شناسنامه

صاحب امتیاز

معاونت دانشجویی و فرهنگی

مدیر مسئول

سپیده ساجدی

زیر نظر شورای سر دبیری

طراح صفحات و گرافیک

سروناز رحیمی دانش

فهرست

۱) ضرورت آینده پژوهی در موضوع هفته عفاف و حجاب

صفحه ۱-۲

۲) اثر ماندگار

صفحه ۳

۳) علت ناکنداری هفته عفاف و حجاب

صفحه ۴

۴) معرفی کتاب

صفحه ۵-۷

سخن دبیر :

در گذر تاریخ، ادبیات، زبانی مشترک، برای انسان ها بوده و به داشته های فرهنگی یک

جامعه، اعتبار و ارزش می دهد.

موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی گیلان در راستای ارتقا جایگاه ادبیات و ارج نهادن به آن، درصدد معرفی و نشر آثار فاخر در این صفحه می باشد.

امید آنکه بتوانیم در راستای این هدف والا و ارزشمند، قدمی به راستی برداشته و مورد توجه شما مخاطبان فرهیخته قرار گیرد.

سپیده ساجدی

دبیر کانون شعر و ادب موسسه

مدیر مسئول گاهنامه ادبی شکوه واژه ها

۰۱۳-۳۳۴۴۸۹۹۴-۷

www.jdrasht.ac.ir

آدرس: رشت، بلوار لاکان، میدان ولایت، مجتمع

آموزشی و پژوهشی جهاد دانشگاهی گیلان

گاهنامه شکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

سال : دوم

۱۴۰۰/۰۴/۲۱

شماره : نهم

ویژه نامه هفته عفاف و حجاب

ضرورت آینده پژوهی در موضوع هفته عفاف و حجاب

ضرورت آینده پژوهی در موضوع هفته عفاف و حجاب

یادداشتی از خانم مریم مجتهد زاده

جوانان که آینده ساز فردای جامعه هستند، به مدل و الگو نیازمندند. آنها باید بدانند بر اساس چه الگو و روشی رفتار کنند. هرچه الگوهای معرفی شده به جوانان کامل تر، سالم تر، جامع تر و دست یافتنی تر باشد، امکان موفقیت بیشتر است.

صحبتیم را با دو مقدمه آغاز می کنیم؛ ابتدا در زمینه موضوع اصلی بحث یعنی حجاب و عفاف، که به عنوان دو ارزش برجسته، در جوامع انسانی مطرح است.

این دو واژه به دلیل همراهی با یکدیگر، گاهی هم معنا تلقی می شوند، ولی با جست و جو در فرهنگ های گوناگون لغت، این حقیقت آشکار می شود که حجاب و عفاف، دو معنای مجزا و متفاوت از هم دارد.

این نکته مهم است که «حجاب»، امری ظاهری و با جسم در ارتباط است. اگرچه این پوشش، از عقاید و باورهای درونی افراد سرچشمه می گیرد، ولی ظهور آن به صورت مادی و طبیعی است. در مقابل، عفاف امری درونی است که انسان را از گناه باز می دارد بنابر این حفظ چشم، گوش، قلب و همه اعضا و جوارح از هر گونه خطا و گناه، عفاف است که حاصل این عفت و حجاب درونی، پوشش ظاهری است.

به تعبیری، حجاب، میوه عفاف و عفاف، ریشه حجاب است و اگرچه تجلی اساسی آن به دلیل نقش محوری زنان در تربیت جامعه متوجه این قشر است اما قطعا بروز و ظهور حجاب و عفاف به هر دو جنس یعنی زنان و مردان برمی گردد.

مقدمه دوم بحث تعریف از آینده پژوهی و ضرورت پرداختن به موضوع حجاب و عفاف با بهره گیری از این علم است. همانطور که می دانیم، آینده پژوهی (Futures studies) شامل مجموعه تلاش هایی است که با جستجوی منابع، الگوها و عوامل تغییر یا ثبات، با بهره گیری از طیف وسیعی از روش ها به تجسم آینده های بالقوه و برنامه ریزی و با گمانه زنی های نظام مند و خردورزانه، برای آنها می پردازد و بازتاب چگونگی زایش واقعیت فردا از دل تغییر یا ثبات امروز و با مطالعه گذشته است.

از سوی دیگر جوانان که آینده ساز فردای جامعه هستند، به مدل و الگو نیازمندند. آنها باید بدانند بر اساس چه الگو و روشی رفتار کنند هر چه الگوهای معرفی شده به جوانان کامل تر، سالم تر، جامع تر و دست یافتنی تر باشد، امکان موفقیت بیشتر است. سیر تحول و فرهنگ سیاسی در ایران بعد از انقلاب اسلامی، مجموعه مولفه های فرهنگی اسلامی و ایرانی ظرفیت بسیار خوبی در ارائه الگوهای مثبت و موثر در جامعه بشمار می آید.

یکی از ابزارهای جنگ نرم دشمن این است که انسان ها را از گذشته شان جدا بکند و این بزرگترین خطر است.

بنابراین در حوزه مطالعات آینده پژوهی عفاف و حجاب نیازمند یک گذشته پژوهی قوی هستیم. بزرگترین تهدید از جانب قدرت های بزرگ این است که جامعه از گذشته اش جدا شود. در این صورت یعنی جامعه ای که از گذشته اش جدا شود دیگر نمی تواند آینده پژوه شود.

بررسی وصایای شهدای عزیز و سبک زندگی دوران دفاع مقدس مطالعه ارزشمندی از گذشته ای نه چندان دور را نشان می دهد که می تواند شیوه عملی قابل ارائه برای نسل کنونی و حتی آینده باشد. مثلاً یکی از پیام های متعارف در وصایای شهدا مقایسه قداست سیاهی چادر و حجاب زنان با خون شهید بود.

مفاهیم مختلفی در این زمینه قابل استخراج است؛ بعضی مفاهیم ما را آماده می کند و برخی مفاهیم راه را نشان می دهد و برخی مفاهیم ما را وارد عرصه تلاش می کند. در معانی قرآنی پایه نگرش برای جنگ و جهاد بیشتر متناظر به ظرفیت های نرم فرهنگی، هویتی است که پشتوانه و حمایت زندگی آینده تلقی می شود.

در آینده پژوهی حجاب و عفاف مفهوم تحول، تغییر و پویایی متصور است نه ایستایی و جمود فکری. وقتی مقام معظم رهبری فرایند تمدن نوین اسلامی را مطرح می فرمایند و تحقق آن را منوط به حضور افراد و بویژه جوانان پرتلاش و متدین می دانند؛ هوشمندی و تدبیر جوانان و بخصوص دختران عقیف و باحجاب نقش و تاثیر عمیق تری می توانند در این راستا داشته باشند.

گاهنامه سکوۀ واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

سال : دوم

۱۴۰۰/۰۴/۲۱

شماره : نهم

ویژه نامه هفته عفاف و حجاب

ضرورت آینده پژوهی در موضوع هفته عفاف و حجاب

بنا به بیان علمای دین و صاحب نظران انقلاب در اذعان نقش بی بدیل زنان، همانطور که مادر خانواده رزمنده و بسیجی تربیت می کرد، زنان عقیفه و باحیا قطعا در ترسیم جامعه سالم و عاری از آسیب موثر در آینده نیز خواهند بود.

ما امروز در شرایط پارادوکس فرصت و تهدید هستیم. آینده پژوهان می گویند اگر قدر فرصت های موجود را ندانیم به تهدید تبدیل می شود. بنابراین علاوه بر گذشته پژوهی ضرورت دارد شرایط و وضعیت فعلی را مورد ارزیابی قرار گیرد؛ حال پژوهی در حوزه عفاف و حجاب به ما هوشمندی می دهد و کمک می کند تا برنامه ریزی در جهت آینده را اصولی تر طراحی و اجرا کنیم.

رویش های جوانان، فرصت های امروز جامعه به شمار می رود، شهادی مدافع حرم نمونه بارز این رویش های انقلابی و معنوی هستند. یکی از مباحث مهم جامعه امروز تاکید بر خانواده به عنوان بنیانگذار نهاد جامعه پذیر است و فراموش نکنیم که دامن پر مهر مادران و خواهران متدین و فهیم، مربی اصلی این قدسیان هستند، این موضوع را باید قدر بدانیم.

تعریف عملی از حجاب و عفاف با امنیت فرهنگی ما کاملا مرتبط است. حجاب و عفاف و مهم تر از آن حیا، در حقیقت توانایی جامعه اعم از مرد و زن در حفظ و تداوم ماهیت و هویت و شخصیت جامعه در برابر شرایط سخت متغیرها و وجود تهدیدهای احتمالی و واقعی است.

مسوولان فرهنگی باید طوری سیاست گذاری کنند که برنامه ها در جهت ترویج باورهای دینی و هویت ملی باشد تا توانایی و ظرفیت مردم را برای اینکه بتوانند از وضعیت های امروز و فردا شان دفاع کنند؛ و در برابر تبلیغات نامناسب و خارج از شئون اجتماعی، ایستادگی کنند، بالا ببریم. از سوی دیگر در ارائه برنامه سبک زندگی به فرزندان خود طوری عمل کنیم که به هویت و ارزش های بومی خود افتخار کنند. همچنین باید در همه برنامه ها به داشتن خانواده مسلمان اصیل با همه ظرفیت های تربیتی و اخلاقی فکر کنیم.

اگر در کنار آگاهی بخشی به جوانان فرصت بدهیم تا انتقاد کنند؛ خودشان مدافع حجاب و عفاف در جامعه خواهند بود؛ اصلا تقویت رویکرد انتقادی در جامعه، سناریوی مطلوب را برای ما تعریف می کند. صیانت از امنیت فرهنگی توسط خود مردم حاصل این رویکرد است. چنانچه در دفاع مقدس دنیا اعتراف کرد که خانواده های ایرانی پیروز میدان بودند و این پیروزی فقط به نیروهای مبارز و نظامی منحصر نمی شد.

منظور از رویکرد انتقادی یعنی پذیرش مشروط و نفی مشروط. ما آنان را بپذیریم مشروط بر اینکه ما را باور کنند و ما را بپذیرند.

در پایان عرض می کنم که ما در این کشور به مدیریت آینده پرداز نیاز داریم؛ مدیریتی با آینده پژوهی، خلاقیت و نوآوری و با مهارتهایی که حرکت به سوی جلو دارد، امام خمینی (ره) تاکید داشتند که آینده ما در جهان اسلام و در جهان این است که بتوانیم عدالت را برقرار کنیم. در کنار مدیریت آینده پرداز، ما نیاز به مدیریت جهادی داریم. مدیریتی مسلح به مولفه های کیفی و قابل تحرک، قابل رشد، اخلاقی و ارزشی که سرانجام به رفتار عادلانه، مسوولانه، عقیفانه، ایثارگرایانه و اخلاق مدارانه از جنس انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی منتهی شود. چشم انداز این مدل تربیت نسلی پرتلاش و هوشمند در جهت فرآیند تحقق تمدن نوین اسلامی است.

با تشکر از همراهی و لطف جناب آقای فرامرز محمدی پور : دبیر صفحه ادبیات و عضو تحریریه روزنامه ی نسیم

استان گیلان

گاهنامه شکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

سال : دوم

۱۴۰۰/۰۴/۲۱

شماره : نهم

ویژه نامه هفته عفاف و حجاب

اثر ماندگار

تو ماهی و یه تاج عشقه چادرت
تو آینه ای، یه قاب نقره روسریت
خدا بهشت شو گذاشته زیر پات
ببین چقدر می ارزه مهر مادريت
میون چادرت چه باوقاری و
توو قاب روسری تو از همه سری
حجابت آسمونه، و حیا، پَرت
تو از همه کبوتر، رهاتری
میون جانماز بندگی بشین
بذار که خونه رو بگیره نور تو
مسیر فاطمه ست چراغ زندگی ت
اسیر زینبه، دل صبور تو
نه مثل یک عروسی تو دست شب
نه مثل یک گلی تو دست گل فروش
تو اون دلی که از قفس رها شده
تو اون دلی که آسمونه آرزوش

سپاهی از فرشته ها تو قلبت و
نشون عشق و زندگی رو شونه ته
نه خال و خط و آب و رنگ زندگی
شهادت آرزوی عاشقونه ته
تو شهرزاد قصه گوی جبهه ای
تو لیلی کتاب عشق و باوری
به هر نگاهی دل نمی دی و بجاش
با چادرت دل خدا رو می بری
شهیده بودن عشق و افتخارته
تو این سفر سمیه هم قطارته
تو تک سوار میدون عفاف و
سپاهی از فرشته ها کنارته
تو ماهی و ستاره های دامت
قراره هر کدوم یه کهکشون بشن
زنان ما قسم به خون فاطمه
از این مبارزه عقب نمیکشن

قاسم صرافان

گاهنامه شکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

سال : دوم

۱۴۰۰/۰۴/۲۱

شماره : نهم

ویژه نامه هفته عفاف و حجاب

علت نامگذاری هفته عفاف و حجاب

علت نامگذاری هفته ی حجاب

بیست و یکم تیرماه سالروز قیام مردم مشهد علیه کشف حجاب به عنوان روز عفاف و حجاب نامگذاری شده است. روزی که دژخیمان رضاخان مردم معترض به کشف حجاب را درمسجد گوهرشاد به خاک و خون کشید.

یکی از پلیدترین توطئه‌های دشمنان اسلام در تاریخ معاصر، توطئه‌ی کشف حجاب است. رضاخان که با طرح کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ و با حمایت و هدایت انگلیسی‌ها بر سر کار آمد- درصدد اجرای تز اسلام‌زدائی و جایگزینی ارزش‌های لیبرالیستی در جامعه بود. از مهم‌ترین جلوه‌های این طرح، پدیده‌ی کشف حجاب بود.

برای آماده ساختن زمینه‌ی کشف حجاب، مجلس، در ششم دی‌ماه ۱۳۰۷ قانون متحدالشکل نمودن البسه را تصویب کرد که بر اساس آن، پوشیدن کت و شلوار و کراوات و کلاه فرنگی، برای مردان الزامی شد. تلاش‌های رضاخان، باعث شد تا عده‌ای از زنان غرب‌زده، به‌ویژه زنان درباری و دولتمردان، به صورت بی‌حجاب یا بدحجاب، در مجامع و معابر عمومی ظاهر شوند و مردم نیز تحت تأثیر اختناق و ظلم رضاخانی، حساسیت لازم را از خود نشان ندادند.

در سال ۱۳۱۳ رضاخان عازم ترکیه شد و با مشاهدی تغییراتی که رژیم لائیک ترکیه به رهبری مصطفی کمال‌آتاتورک در جهت غربی کردن جامعه‌ی مسلمان ترکیه اجرا کرده بود، تحت تأثیر قرار گرفت و شدیدتر از گذشته، در راستای اسلام‌زدائی و به‌ویژه حجاب‌زدائی گام برداشت. در بهمن ۱۳۱۳، در افتتاح دانشگاه تهران، به دختران دستور دادند که بدون حجاب به تحصیل مشغول شوند.

اقدامات رضاخان در این جهت، واکنش و مخالفت‌های مردمی را به رهبری روحانیت باعث شد که از مهم‌ترین آن‌ها، می‌توان به سرکوب قیام مسجد گوهرشاد و کشتار مردم مظلوم اشاره کرد. حدود شش ماه پس از فاجعه‌ی مسجد گوهرشاد، رضاخان با بی‌اعتنائی به علما و مردم، در روز ۱۷م دی ۱۳۱۴ در جشن فارغ التحصیلی دانشسرای مقدماتی دختران در تهران، مقررآتکشف حجاب زنان را به طور آشکار و رسمی اعلام کرد و خود به اتفاق همسر و دخترانش- که بدون حجاب بودند- در این جشن که به ابتکار علی‌اصغر حکمت، وزیر معارف و فراموسونر معروف تشکیل گردید، شرکت و سخنرانی کرد و دوره‌ای سیاه برای زنان ایران در تاریخ آغاز گردید.

شورای فرهنگ عمومی کشور، سالروز قیام مردم مشهد را علیه کشف حجاب، به عنوان روز عفاف و حجاب نام‌گذاری کرده است. قیام مردم مشهد و واقعه‌ی مسجد گوهرشاد در مقابله با کشف حجاب، مصداق بارز مبارزه با منکری است که هنوز متأسفانه آثار شومش در کشور ریشه کن نشده است. حمله‌ی قزاق‌های رضاخانی به مسجد گوهرشاد و مقاومت مردم مشهد نشان از پیشینه‌ی درخشان مردم خطه‌ی خورشید، شرکت و سخنرانی کرد و دوره‌ای سیاه برای زنان ایران در تاریخ آغاز گردید.

در قرآن مجید بیش از ده آیه در مورد حجاب و حرمت نگاه به نامحرم وجود دارد. یکی از این آیات، آیه ۵۹ سوره احزاب است: «یا ایهاالنبی قل لازواجک و بناتک و نساءالمومنین یدنین علیهن من جلابیبهن ذلک ادنی ان یعرفن فلا یوذین وکان الله غفورا رحیما» (ای پیامبر، به زنان و دخترانت و نیز به زنان مومنین بگو خود را بپوشانند تا شناخته نشوند و مورد اذیت قرار نگیرند. و خداوند بخشنده مهربان است.) جلاب به معنای یک پوشش سراسری است؛ یعنی زن باید همه اندامش پوشیده باشد تا

همچون گلی لطیف از دسترس هوسرانان مصون و محفوظ باشد. در سوره نور آیه ۳۱ نیز مفصلا در مورد حجاب و حرمت نگاه به نامحرم سخن به میان آمده است.

منبع:پرتال آسمونی

گاهنامه شکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

سال : دوم

۱۴۰۰/۰۴/۲۱

شماره : نهم

ویژه نامه هفته عفاف و حجاب

معرفی کتاب

کتاب مسئله حجاب

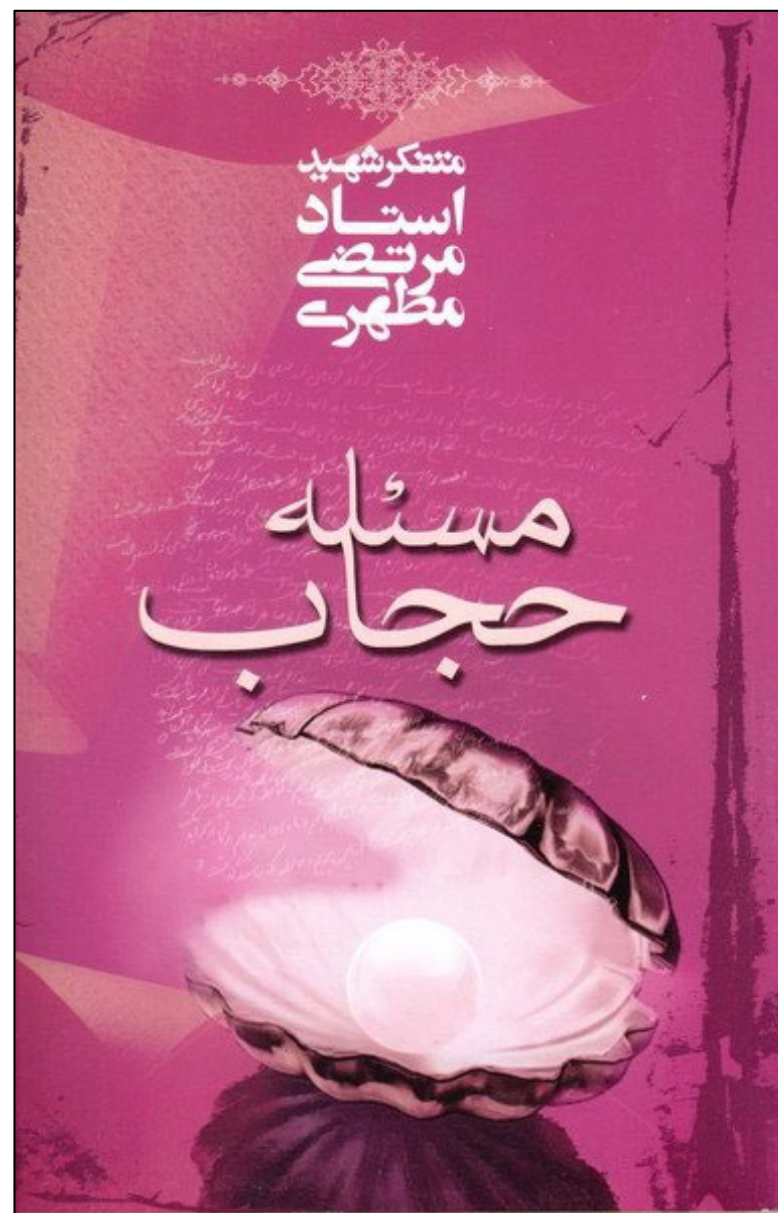
کتاب مسئله حجاب

کتاب مسئله حجاب، سلسله سخنرانی‌های استاد مطهری در انجمن اسلامی پزشکان است. آن استاد فرزانه معتقد بود که گذشته از انحراف‌های عملی فراوانی که در زمینه حجاب به وجود آمده، این مسئله و دیگر مسائل مربوط به زن، وسیله‌ای در دست برخی افراد ناپاک قرار گرفته است که بر ضد دین مقدس اسلام تبلیغات منفی می‌کنند.

این کتاب دو بخش دارد. شهید مطهری در بخش اول ابتدا نشان می‌دهد که مسئله پوشش زن از ویژگی‌های اسلام نیست و میان ملت‌های دیگر نیز وجود داشته است. سپس به عده‌ای که طرفدار بی‌حجابی زن و نشست و برخاست او با مردان بیگانه در جامعه هستند، پاسخ می‌دهد. در بخش دوم، به عده‌ای پاسخ می‌دهد که معتقدند زنان باید حتی چهره و دست خود را از نامحرم بپوشانند و به خانه‌نشینی زن عقیده دارند. استاد مطهری در این کتاب ثابت می‌کند که نظر اسلام، حفظ حریم و حضور باوقار زن در جامعه با پوشش مناسب است.

مؤلف : استاد مرتضی مطهری

ناشر: انتشارات صدرا

گزیده ای از کتاب :

نقش بانوان در تاریخ معاصر ایران

بسم الله الرحمن الرحيم

از چاپ اول کتاب مسأله حجاب ده سال و اندی و از چاپ اول کتاب نظام حقوق زن در اسلام در حدود شش سال می‌گذرد. در این دو کتاب وضع و موقع زن، نقش زن در زندگی، وظایف زن، حقوق زن بررسی شد و منطق اسلام در این مسائل روشن گشت.

در فاصله ی این ده سال تحولی شگرف در زندگی ما ایرانیان پدید آمد، انقلابی عظیم و خیره کننده رخ داد که چشم جهانیان را خیره کرد، همه را به اعجاب و تحسین واداشت، کشور ایران وارد مرحله نوینی از تاریخ خود شد، رژیم کهن شاهنشاهی را به دور افکند و دست اندرکار تحقق بخشیدن نظامی اسلامی است و سر آن دارد حوزه وسیع منطقه اسلامی را که صدها میلیون مسلمان را دربرگرفته است به راه خود بکشاند و جهان سومی به نام «جهان اسلامی» بیافریند.

اکنون ضرورت ایجاب می‌کند که وضع و موقع زن در این ده سال و در جریان این انقلاب عظیم اسلامی مورد بررسی قرار گیرد که بانوان در این انقلاب چه سهم و نقشی داشته اند و چه عواملی موجب گشت که بانوان در این مقطع تاریخی بی‌نظیر سهم عمده ای به خود اختصاص دهند.

گاهنامه سکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

سال : دوم

۱۴۰۰/۰۴/۲۱

شماره : نهم

ویژه نامه هفته عفاف و حجاب

معرفی کتاب

کتاب مسئله حجاب

انقلاب اسلامی ایران ویژگیهایی دارد که در مجموع خود آن را در میان همه ی انقلابات جهان بی نظیر و بی رقیب ساخته است. یکی از آن ویژگیها ذی سهم بودن بانوان است.

بانوان سهم بزرگی از انقلاب را به خود اختصاص دادند و این حقیقتی است که جملگی برآند. رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی ایران بارها با تکریم و تحسین از نقش فعال بانوان یاد کرده اند و احياناً سهم آنان را عظیمتر از سهم مردان شمرده اند.

رهبر انقلاب اسلامی ایران با تیزبینی و تیزهوشی خاص خود دریافته بودند که انقلاب اسلامی ایران بدون شرکت بانوان به ثمر نخواهد رسید، از این رو شرکت آنان را در مراسم انقلابی واجب و لازم شمردند و حتی موافقت پدر یا شوهر را لازم ندانستند.

بانوان بالیمان ما پس از آنکه از فرمان رهبر آگاه شدند، با حفظ اصول و موازین اسلامی از هیچ گونه فداکاری در راه به ثمر رساندن انقلاب خودداری نکردند، پا به پای مردان راهپیمایی کردند، شعار دادند، در تظاهرات شرکت کردند، شهید دادند، زندان رفتند، شکنجه کشیدند، آواره ی خانه و خانواده شدند، دربه دری کشیدند، محرومیتها متحمل شدند.

به نظر می رسد اینچنین نقش تاریخی برای زن در جهان بی سابقه است. در تاریخ اسلام خودمان، تنها در صدر اسلام است که می بینیم بانوان نقش مؤثری از نظر سیاسی یا نظامی یا فرهنگی ایفا کرده اند. در دوره های متأخر تدریجاً این نقش ضعیف شده و احياناً به صفر رسیده است و همین جهت ایجاب می کند که تحقیق کنیم چه عواملی موجب گشت که زن بار دیگر در صحنه ی تاریخ ظاهر شود و تاریخ را از «مذکر» بودن محض خارج کند و آن را «مذنث» (مذکر مؤنث) نماید؟ . پیش از آنکه وارد این بحث شویم یادآوری این نکته ضروری است که منظور ما از نقش داشتن و نقش نداشتن زن در تاریخ، نقش مستقیم و ظاهرشدن زن در صحنه ی تاریخ است، اما نقش غیرمستقیم و پشت جبهه و صحنه را زن همواره برای خود محفوظ داشته است.

زنان در طول تاریخ تنها مولّد و زاینده ی مردان و پرورش دهنده ی جسم آنها نبوده اند، بلکه الهام بخش و نیرودهنده و مکمل مردانگی آنها بوده اند. زنان از پشت صحنه و از پشت جبهه ی جنگ همواره به مردان مردانگی می بخشیده اند. ما در بسیاری از اشعار حماسی عربی و فارسی می بینیم که دلیران و دلاوران در حماسه های خود زنان را مخاطب قرار داده و از مردانگی و شجاعت و دلاوری خود داد سخن داده اند، گویی مرد آگاهانه و یا ناآگاهانه از همه ی دلیریها و دلاوریهای خود رضایت و تحسین و جلب رضایت زن را منظور می داشته است. اگر فرصتی دست دهد و قطعات ادبی نظم و نثر که در این زمینه انشاء شده یکجا گرد آید یک فراز جالب و قابل مطالعه ای از نظر جامعه شناسی فراهم می گردد. اینکه می گویند زن آفریننده ی عشق است و عشق آفریننده ی مرد و مرد آفریننده ی تاریخ، ناظر به نقش غیرمستقیم زن در سازندگی تاریخ است.

زن نقش سازندگی غیرمستقیم تاریخی خود را مدیون اخلاق ویژه ی جنسی خویش یعنی حیا و عفاف و تقوا و دور باش زنانه ی خویش است. آنجا که زن دورباش حیا و عفاف را حفظ نکرده و خود را به ابتذال کشانده این نقش تاریخی را از دست داده است. به حق در مورد حیا و عفاف زن گفته شده است: «حیا پادشاهی خود را پس انداز می کند و در نتیجه نیرو و شجاعت مرد را بالا می برد و او را به اقدامات مهم و مهمی دارد، قوایی را که در زیر سطح آرام حیات ما ذخیره شده است بیرون می ریزد. » [۲] از این رو گویی نوعی تضاد و تعارض میان این دو نقش وجود دارد: یا نقش غیرمستقیم و از صحنه بیرون بودن و یا نقش مستقیم و پشت جبهه را رها کردن و نقش غیرمستقیم نداشتن. اما درحقیقت تضاد و تعارض غیرقابل جمعی در کار نیست. یک راه باریک و ظریف وجود دارد که زن اگر از آن راه برود هر دو نقش را در آن واحد می تواند ایفا کند. آن راه باریک و ظریف همان است که بانوان ما در ده ساله ی اخیر طی کردند. ویژگی دخالت زن در انقلاب اسلامی ایران در این است که زن مسلمان ایرانی در عین اینکه در صحنه ی تاریخ ظاهر شد و مستقیماً در کار سازندگی تاریخ با مرد شرکت کرد، پشت جبهه را رها نکرد، حیا و عفاف و پوشش لازم را از کف نداد، دور باش خویش و کرامت و عزت زنانه ی خویش را محفوظ داشت و خویشتن را مانند زن غربی و زن مدل پهلوی به ابتذال نکشانید.

زنان از نظر نقش تاریخی، دوره های سه گانه ای را طی کرده اند. در برخی دوره ها و براساس برخی طرز تفکرها دخالت مستقیم زن در ساختن تاریخ منفی است. در این دوره ها زن جز در اندرون خانه کاری ندارد و نمی تواند داشته باشد و صرفاً یک کالای اندرونی است. طبعاً در چنین شرایطی هیچیک از استعدادهای انسانی اش یعنی تفکر، آگاهی، بیداری، آزادگی، اراده و اختیار و انتخاب، هنر و خلاقیت و ابداع و حتی عبادت و سلوک عارفانه ی الی الله رشد لازم را طی نمی کند. در

استان گیلان

گاهنامه شکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

سال : دوم

۱۴۰۰/۰۴/۲۱

شماره : نهم

ویژه نامه هفته عفاف و حجاب

معرفی کتاب

کتاب مسئله حجاب

این گونه جوامع در حکم یک وسیله و ابزار زندگی خانوادگی است، یک «شیء» است و به حکم اینکه محیط زندگی زن محدود است به درون خانواده و در بازار به اصطلاح آزاد دسترسی به او میسر نیست، برای مرد عزیز و گرانبهاست. از این رو زن در چنین دوره ها و چنین محیطها یک «شیء گرانبها» است مانند هر شیء نفیس و گرانبهای دیگر از قبیل برلیان و الماس و غیره. در این گونه دوره ها تاریخ طبعاً «مذکر» است، زنان نقش مستقیم و محسوس و ملموس در ساختن تاریخ ندارند. اگر ما به تاریخ گذشته ی پیش از نیم قرن اخیر خودمان برویم عیناً همین وضع را می بینیم، می بینیم زن وجود دارد اما به صورت یک «شیء عزیز و نفیس و گرانبها» و معمولاً بی دخالت در تاریخ و حوادث تاریخی.

در برخی جوامع زن خانه را رها کرده و وارد اجتماع شده است، در شؤن علمی، هنری، فکری، سیاسی شریک مرد شده است و به صورت «شخص» درآمدی است، اما نظر به اینکه مدار خویش را به کلی رها کرده و حریم را به کنار زده و خود را رایگان در دسترس مرد قرار داده و در اماکن عمومی، کاباره ها، دانسینگها، حاشیه ی خیابانها حضور و آمادگی خود را اعلام داشته است، ارزش و بهای خود را از دست داده است.

در این جوامع زن شخص است اما «شخص بی بها». در این گونه جوامع زن حضور خود را در صحنه ی تاریخ ثابت کرده درحالی که پشت جبهه را رها کرده است، نقش مستقیم خود را در سازندگی تاریخ به کف آورده اما نقش غیرمستقیم را که از آن کمتر نیست از کف داده است.

آنجا که زن نقش غیرمستقیم خود را از دست می دهد، هم خود را تباه می سازد و هم مرد را. زن «مدل پهلوی» که نزدیک چهل سال قشر عظیمی از جامعه ی زن ایرانی را تشکیل می داد از این نوع بود.

#انتشارات صدرا

مذهب بوک

سازمان جهاد دانشگاهی
استان گیلان

موسسه آموزش عالی
جهاد دانشگاهی گیلان

حفظ حجاب هم چون جهاد در راه خداست

موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی کیلان

معاونت دانشجویی و فرهنگی

